

Голові спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії ДФ 20 051.060 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктору наук з державного управління, професору, професору кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Сурай Інні Геннадіївні

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора Пархоменко-Куцевіл Оксани Ігорівни на дисертаційну роботу Мукана Івана Васильовича "Механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: державно-управлінський вимір" подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 20 051.060 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 - "Публічне управління та адміністрування"

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

Одним із критеріїв визначення ступеня демократичного розвитку сучасної держави є рівень гарантування нею прав та свобод людини, а ще найголовнішим – ступінь реалізації державою таких прав. Кожна особа наділена правом на судовий захист, у процесі реалізації якого може використати всі національні засоби захисту і, не отримавши за допомогою останніх дійсного захисту власних прав, має можливість звернутися до Європейського суду з прав людини як до остаточного можливого варіанту задоволення власних вимог. Рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковим з тієї підстави, що Україна, приєднавшись до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, визнала юрисдикцію цієї Конвенції та взяла на себе зобов'язання щодо обов'язкового виконання його рішень. Однак натеper можемо спостерігати негативну тенденцію щодо низького рівня виконання таких рішень. Затримуючи або умисно не

виконуючи рішення Європейського суду з прав людини, держава демонструє низьку правову культуру та міжнародно-правову безвідповідальність.

Таким чином, дисертація Мукана І. В. щодо системного аналізу механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні з точки зору державно-управлінського виміру є актуальною та своєчасною науково-дослідною роботою.

Дисертаційну роботу виконано як частину загального плану науково-дослідної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (державний реєстраційний номер: 0120U100494, дата реєстрації: 11-02-2020).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Відповідний ступінь теоретичного, методологічного та емпіричного обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, на наш погляд, підтверджується великою кількістю проаналізованих наукових праць, широкого кола опрацьованої джерельної бази з різних галузей науки (публічне управління та адміністрування, право, політологія) та новітніх нормативно-правових актів, зокрема в контексті дослідження механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні з точки зору державно-управлінського виміру.

Поставлена автором мета дисертаційної роботи - наукове обґрунтування механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в державно-управлінському вимірі - логічно розкрита.

У першому розділі «*Теоретичні основи механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини*» проаналізовані теоретичні основи механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, розкрито його сутнісні ознаки в Україні, визначено особливості механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, визначені елементи механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини. Автором сформульоване визначення поняття «сутність механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини», що трактується як «комплексна система, яка включає систему міжнародних та національних інституцій, сукупність міжнародних та національних правових норм і систему цілеспрямованих заходів України та Ради Європи, діяльність якої спрямована на виплати відшкодування, вжиття додаткових заходів індивідуального

характеру і вжиття заходів загального характеру, викладених у рішеннях Європейського суду з прав людини, для забезпечення ефективного та остаточного виконання цих рішень». Крім того, у розділі проаналізовано нормативно-правове забезпечення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, запропоновано схематичне відображення нормативно-правового забезпечення механізму державного управління у сфері виконання рішень Європейського суду з прав людини. Розглянуті структурно-функціональні моделі механізмів виконання рішень Європейського суду з прав людини європейських країн, двох із засновників інституцій Ради Європи – Великобританії та Німеччини – і країн на посткомуністичному просторі: Чеської та Словацької Республік.

У другому розділі *«Особливості функціонування механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні»* проаналізована структурно-функціональна модель механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, розглянуто становлення та розкрито функцію мережі вищих судів як елемента конвенційного механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, запропоновано схематичне відображення наявної структурно-функціональної моделі механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Автором виокремлені проблеми функціонування національної інституційної моделі механізму державного управління у сфері виконання рішень Європейського суду з прав людини.

У розділі проаналізовано особливості механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, що зумовлені основним завданням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яке полягає у виявленні порушень прав людини та основоположних свобод з метою спонукання в подальшому державу-учасницю до внесення змін у національні норми права і правозастосовну практики, які призвели до зазначених порушень. Розглянуто на прикладі окремих справ дію механізму імплементації практики Європейського суду з прав людини у законодавство європейських країн, як-от Великобританія, Німеччина, Чеська Республіка, Словацька Республіка, та в Україні.

У третьому розділі *«Удосконалення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні»* проаналізовано ефективність контролю та нагляду на національному рівні за виконанням рішень Європейського суду з прав людини та розглянуто, як спосіб контролю за виконанням рішень Європейського суду з прав людини, експертну діяльність Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. Проаналізовано нормативно-правову та організаційну основу національного

механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини. З'ясовано, що національні нормативно-правові акти, які повинні корелюватись з конвенційними та забезпечувати ефективне і повне виконання рішень Європейського суду з прав людини та дотримання прав людини і основоположних свобод, часто не забезпечують належне виконання рішень Європейського суду з прав людини та потребують ґрунтовного доопрацювання. Автором запропоновано створення Національного інституту з прав людини, заснованого на паризьких принципах, який би здійснював професійний моніторинг дотримання прав людини, виконання рішень Європейського суду з прав людини, а саме заходів загального характеру з соціально-наукової та міжнародно-правової точки зору, визначав причини та умови, що сприяють цим системним порушенням, та пропонував шляхи їх вирішення. Запропоновано утворити постійно діючий комітет Верховної Ради України з повноваженнями для контролю та нагляду за діяльністю органів виконавчої влади, прокуратури та національних судів щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Обґрунтованість одержаних результатів забезпечується шляхом комплексного використання в дисертаційній роботі загальнонаукових і спеціальних методів. Обрані методи відповідають сутності об'єкта дослідження. Об'єкт (державне управління у сфері функціонування системи правосуддя України) і предмет (механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини у державно-управлінському вимірі) дослідження відповідають заявленій темі. Поставлені дисертантом завдання розкривають мету дослідження. Структура дисертації логічна, матеріали розділів викладено відповідно до мети і поставлених завдань.

Викладене вище свідчить про достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження. Висновки - в цілому відповідають поставленим завданням, відповідно відтворюються в оприлюдненому тексті анотації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Оцінюючи зміст дисертаційного дослідження, можна стверджувати, що отримані наукові результати є достатньо аргументованими та обґрунтованими. Представлена до захисту робота є самостійною, інноваційною – в ній здебільшого порушуються питання, які характеризуються невисоким рівнем розробки в Україні. Наукова новизна та висновки дисертації сформульовані конкретно, отримані на основі логічного

та послідовного викладу матеріалу. Розділи дисертаційної роботи взаємопов'язані між собою та структурно доповнюють один одного.

Зазначене дозволяє зробити висновок про достатню обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, а також про логічність, системність, послідовність та комплексність викладу матеріалу.

Власне наукова новизна отриманих автором результатів полягає в тому, що в дисертаційному дослідженні Мукана Івана Васильовича *уперше* запропонована науково обґрунтована структурно-функціональна модель механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні через залучення до механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини Конституційного Суду, через обґрунтування необхідності утворення Українського національного інституту з прав людини, який би здійснював професійний моніторинг дотримання прав людини, виконання рішень Європейського суду з прав людини, зокрема заходів загального характеру з соціально-наукової та міжнародно-правової точки зору, визначав причини та умови, що сприяють цим системним порушенням, та пропонував шляхи їх вирішення, через пропозицію створення постійно діючого Комітету Верховної Ради України з питань виконання рішень та імплементації практики Європейського суду з прав людини, через посилення функції контролю в національному механізмі виконання рішень Європейського суду з прав людини.

До методологічних здобутків автора слід віднести: концептуальну основу механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, що відрізняється від існуючої сукупністю таких елементів: система міжнародних інституцій, визначених Конвенцією; система національних інституцій; міжнародні правові норми, що регламентують організаційну структуру системи міжнародних інституцій, процеси їх функціонування та забезпечують контроль і виконання рішень Європейського суду з прав людини; національні правові документи, що регламентують організаційну структуру системи національних інституцій, процеси їх функціонування та забезпечують виконання рішень Європейського суду з прав людини; політика (система цілеспрямованих заходів для забезпечення ефективного та остаточного виконання рішень Європейського суду з прав людини) України та Ради Європи у сфері виконання рішень Європейського суду з прав людини; визначення поняття механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини як комплексної системи, яка включає систему міжнародних та національних інституцій, сукупність міжнародних та національних правових норм і систему цілеспрямованих заходів України та Ради Європи, діяльність якої спрямована на виплати відшкодування, вжиття

додаткових заходів індивідуального характеру і вжиття заходів загального характеру, викладених у рішеннях Європейського суду з прав людини, для забезпечення ефективного та остаточного виконання цих рішень; функціонально-організаційне забезпечення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини, зокрема щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини в частині виплати відшкодування, щодо вжиття заходів загального характеру, щодо вжиття додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на пріоритетне забезпечення основних прав і свобод людини, а також розвиток демократії та верховенства права через визначення умов для ефективного вирішення проблематики в організації процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні, через забезпечення ефективного виконання рішень Європейського суду з прав людини та реальний захист прав та свобод людини; через пропозицію створення постійно діючого Комітету Верховної Ради України з повноваженнями щодо контролю та координації діяльності органів прокуратури, виконавчої влади та національних судів з правом законодавчої ініціативи щодо питань, пов'язаних із виконанням рішень Європейського суду з прав людини для реалізації заходів загального характеру, з повноваженнями розробляти спеціальні організаційно-правові засоби виконання рішень Європейського суду з прав людини, ініціювати притягнення до відповідальності посадових осіб та державні органи за неналежне виконання та невиконання рішень Європейського суду з прав людини; контрольну функцію механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в державно-управлінському вимірі, а саме: через удосконалення контрольних повноважень парламенту, залучення до здійснення контролю за виконанням рішень Європейського суду з прав людини незалежних національних урядових та неурядових публічних інституцій, що займаються правами людини на національному рівні, через інституційну складову удосконалення, яка полягає у здійсненні якісного контролю за виконанням рішень Європейського суду з прав людини у судовій гілці влади, через надання певних контрольних повноважень щодо належного виконання рішень Європейського суду з прав людини Конституційному Суду, Верховному Суду та апеляційним і місцевим судам;

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 13 наукових працях, зокрема в: 4 статтях в наукових фахових виданнях України з публічного управління, 1 статті – у зарубіжному періодичному виданні, 8 тезах – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Варто відмітити, що апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях демонструє планомірність і системність роботи

здобувача протягом всього періоду роботи над дисертацією. Зміст анотації ідентичний основним положенням дисертації. Опубліковані наукові праці повною мірою відображають основні положення та результати дослідження.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження

Результати наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації Мукана Івана Васильовича вже використані та можуть знайти подальшу реалізацію у можливості застосування її наукових положень і висновків у практичній діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства для підвищення ефективності реалізації конвенційного механізму захисту прав людини та основоположних свобод і застосуванні практики Європейського суду з прав людини в державному управлінні. Матеріали дисертації можна використати у навчальному процесі в системі підготовки фахівців із публічного управління, правознавців, громадських активістів і у проведенні навчання із підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. Результати дисертаційної роботи використані: Департаментом освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 03-01/10/ від 21.09.2021 р.); у практичній діяльності Стрільківською сільською радою Самбірського району Львівської області (довідка № 988 від 24.09.2021 р.); Радою адвокатів Львівської області (довідка № 30 від 25.01.2023 р.).

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Мукана Івана Васильовича засвідчив їхню повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкту, предмету, завдань,- положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, викладені стисло.

Анотація не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені згідно з Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 44, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

У цілому, відзначаючи позитивні складові поданої до захисту дисертації, водночас, потрібно висловити деякі зауваження та побажання:

1. У розділі 1.1. «Сутність механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини» автор аналізує наукові підходи до поняття «механізм державного управління», водночас також зазначає особливості, основні елементи «механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні». Разом з тим, не зазначає мету проведеного аналізу поняття «механізм державного управління»: Чи є «механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні» частиною механізмів державного управління, чи навпаки ці поняття діаметрально протилежні.

На нашу думку, розділ тільки виграв би, якщо автор звернув увагу на визначення таких понять дослідження як: «механізм», «виконання рішень», розвів би теоретичні підґрунтя «виконання судових рішень» та «виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні». Крім того, було б доцільно обґрунтувати чому у дослідженні аналізується поняття «механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні», а не «механізми виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні».

2. У розділі 2.1. «Структурно-функціональна модель механізму виконання рішення Європейського суду з прав людини» автор аналізує основні складові елементи механізму виконання рішення Європейського суду з прав людини, зокрема: конвенційні та національні, що змальовано на рис. 2.1. Водночас, на нашу думку, автором слід більш конкретно прописати співпрацю зазначених органів та їх взаємовпливи (зокрема, на малюнку 2.1. відсутні будь-які взаємозв'язки між «Судовою гілкою влади», «Законодавчою гілкою влади» та «Виконавчою гілкою влади»; відсутній зв'язок «Судової гілки влади» з «Верховним судом», «Виконавчої гілки влади» з «Кабінетом Міністрів України, Прем'єр-міністром України» та ін.) . Крім того, також слід звернути увагу на роль Міністерства закордонних справ України, Міністр якого представляє нашу державу у Комітеті міністрів Ради Європи, а отже також впливає на дієву співпрацю між Комітет міністрів та Україною з питань виконання рішення Європейського суду з прав людини. Водночас, в зазначену структурно-функціональну модель слід додати Міністерство фінансів України, оскільки одним з головних факторів невиконання рішень Європейського суду з прав людини є відсутність коштів в Державному бюджеті України на виконання таких рішень.

3. У розділі 2.2. «Забезпечення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини відповідно до Європейської Конвенції

про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 року» автор аналізує функції Комітету міністрів Ради Європи щодо забезпечення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини відповідно до Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 року. Водночас знов аналізує роль Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини та Підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, про що вже говорилося у розділі 2.1., а також звертає увагу на посилення контролю за виконанням рішень Європейського суду з прав людини в Україні та аналізує дослідження практики Франції, Чехії та Німеччини у сфері виконання рішень Європейського суду з прав людини (сторінка 110), що доцільно було б здійснити у розділі 1.3. «Зарубіжний досвід виконання рішень Європейського суду з прав людини».

Крім того, автором не розкриваються конкретні етапи забезпечення механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини відповідно до Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 року (виходячи з назви розділу), а безпідставно (адже вже існує Підкомітет з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів Комітету Верховної Ради України з питань правової політики) надаються пропозиції щодо створення Комітету Верховної Ради України, який би здійснював контроль діяльності органів виконавчої влади, прокуратури та національних судів щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини.

4. Висновки до розділу 2.3. «Особливості застосування механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини в частині виконання заходів загального характеру: порівняльний аналіз» щодо постійного та якісного парламентського контролю і координації діяльності органів виконавчої влади, правоохоронних органів, прокуратури та національних судів під час виконання останніми заходів загального характеру, викладених у рішеннях Європейського суду з прав людини, дублюють певною мірою висновки до розділу 2.2.

5. У Розділі 3.1. «Забезпечення ефективного контролю та нагляду за виконанням рішень Європейського суду з прав людини на національному рівні» здійснено аналіз діяльності Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, Секретаріату Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, а також міжнародної практики забезпечення ефективного контролю та нагляду за виконанням рішень Європейського суду з прав людини. Разом з тим, як вбачається з назви підрозділу у цьому розділі

слід було б проаналізувати всі види національного контролю та нагляду за виконанням рішень Європейського суду з прав людини, які існують (хоч і теоретично). Тобто було б доцільно проаналізувати функції Підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, оскільки до основної функції зазначеного Комітету Верховної Ради України віднесено виконання рішень Європейського суду з прав людини. Крім того, потрібно було б зазначити про проведені інформаційно-комунікативні заходи зазначеного Комітету Верховної Ради України (наприклад, 9 грудня 2020 року слухання на тему: «Проблеми виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини»).

Водночас, доцільно було б проаналізувати діяльність Верховного Суду в частині контролю та нагляду за виконанням рішень Європейського суду з прав людини. А також слід розглянути функції Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини, яка утворена постановою Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2020 року № 258.

6. У розділі 3.2. «Перспективи розробки нормативно-правової та організаційної основи механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини» автором слід було б більш структуровано проаналізувати національні нормативно-правові документи, які регулюють механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини, виокремити проблеми та обґрунтувати з яких причин не спрацьовують ці нормативно-правові документи, а також запропонувати авторське бачення щодо внесення змін або прийняття нових законодавчих та нормативно-правових документів, які б удосконалювали порядок та організаційні засади механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини.

7. У розділі 3.3. «Удосконалення структурно-функціональної моделі механізму виконання рішення Європейського суду з прав людини» запропоновано створити комітет Верховної Ради України на постійній основі, надавши йому широкі повноваження для контролю та нагляду за діяльністю органів виконавчої влади, прокуратури та національних судів. Водночас, автором не обґрунтовується яким чином буде досягнуто ефективність діяльності цього Комітету Верховної Ради України, адже вже існує Підкомітет з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів Комітету Верховної Ради України з питань правової політики і, на думку автора, він працює неефективно.

Крім того, необґрунтовано яким чином буде покращений контроль за

виконанням рішень Європейського суду з прав людини зі сторони Конституційного Суду України, Верховного Суду та апеляційних і місцевих судів.

Водночас, автору слід звернути увагу, що структурно-функціональна модель національного механізму виконання рішень Європейського суду з прав людини (рис. 3.4.) має, зокрема, включати нормативно-правові документи та механізми їх виконання, а також взаємозв'язки та взаємовпливи цих елементів, це дало б більш повніше зрозуміти ідею автора щодо удосконалення структурно-функціональної моделі механізму виконання рішення Європейського суду з прав людини.

Водночас, слід звернути увагу на те, що по тексту дисертаційного дослідження трапляються повтори, зокрема: щодо платформи обміну знаннями (KS) зазначено на сторінці 86-87 та сторінці 104; щодо мережі вищих судів (SCN) – на сторінці 87, на сторінці 104 та на сторінці 156.

Водночас, висловлені зауваження та пропозиції, мають, в основному, рекомендаційний і дискусійний характер, впливають із складності й багатогранності досліджуваної теми та окреслюють перспективні напрями подальших наукових розробок досліджуваної проблематики. Саме тому вони не знижують загальної позитивної оцінки наукового дослідження, його наукової та практичної цінності.

Загальний висновок та оцінка дисертації

Представлена на захист дисертаційна робота Мукана Івана Васильовича "Механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: державно-управлінський вимір" виконана на належному теоретико-методологічному рівні, є цілісним і завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено важливе завдання в галузі науки "Публічне управління та адміністрування". Дисертаційна робота містить раніше не захищені наукові положення, автором отримані нові науково обґрунтовані результати в галузі науки публічного управління та адміністрування. Оформлення дисертації, у цілому, з урахуванням зазначених вище зауважень, відповідає діючим нормативним документам.

Дисертація Мукана Івана Васильовича "Механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: державно-управлінський вимір" відповідає спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України

від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Мукан Іван Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор
завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування Університету
Григорія Сковороди в Переяславі

О.І. Пархоменко-Куцевіл
Підпис
Засвідчую:
Нач. ВК *Степанко*